

Eduskunta
Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Ympäristövaliokunnan lausuntopyyntö 15.12.2022

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettuja luonnonpuistoja, kansallispuistoja ja eräitä luonnonsuojelualueita koskevien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi HE 270/2022 vp

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) pitää vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettuja kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja eräitä luonnonsuojelualueita koskevien lakien päivittämistä ja rauhoitussäännösten yhdenmukaistamista perusteltuna.

ELY-keskus on lausunut ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittänyt tuolloin huomiota mm. Natura 2000 -sääntelyä koskevan tarkastelun puuttumiseen. Hallituksen esityksen kohteena olevat kansallispuistot, luonnonpuistot sekä luonnonsuojelualueet kuuluvat kaikki myös Natura-2000-verkostoon, jolloin niiden suojeluperusteena olevia lajeja ja luontotyyppejä koskee luonnonsuojelulain (1096/1996) 64 a §:n mukainen heikentämiskielto. Hallituksen esityksellä päivitettävillä rauhoitussäännöksillä on keskeinen rooli myös Natura 2000-alueiden suojelutavoitteiden toteuttamisessa.

Hallituksen esityksessä on kiitettävällä tavalla otettu huomioon ELY-keskuksen lausunnossa esitetty erityisesti Mallan luonnonpuistoa koskevan sääntelyn osalta. Lakiesityksen mukaan Mallan luonnonpuistoa koskeva poronhoitokielto poistetaan ja lakiin eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtion maille (83/1938) esitetään lisättäväksi uusi 4 a §. Lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa on tarkasteltu toteutunutta porolaidunnusta Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin ja lajeihin, ja todettu laidunnuksen ja suojelun yhteensovittamisen haasteet. ELY-keskus pitää tarkastelua oikeasuuntaisena ja riittävänä. Lakiesityksen 4 a §:n 2 momentin mukaan Metsähallituksella on mahdollisuus rajoittaa poronhoitoa silloin, kun se on luonnontieteellisen tiedon pohjalta välttämätöntä alueen lajien ja luontotyyppien turvaamiseksi. ELY-keskus pitää poronhoidon rajoittamista koskevien edellytysten kirjaamista lakiin selkeyttävänä. Lainkohdassa säädetään myös menettelystä asianomaisen paliskunnan ja saamelaisyhteisöjen kuulemiseksi alkuperäiskansaoikeuksien turvaamiseksi.

Hallituksen esityksen mukaan sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitsevilla kansallis- ja luonnonpuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen. Säännös koskee Lapin alueella Pisavaaran luonnonpuistoa (laki 83/1938, 4 a § 3 momentti), Runkauksen, Maltion, Sompion ja Kevon

27.1.2023

luonnonpuistoa sekä Lemmenjoen kansallispuistoa (laki 634/1956, 21 a § 7 momentti ja 21 b § 4 momentti), Riisitunturin kansallispuistoa ja Värriön luonnonpuistoa (laki 674/1981, 6 a § 4 momentti ja 6 b § 3 momentti) sekä Urho Kekkosen kansallispuistoa (laki 228/1983, 6 § 3 momentti). Esityksen mukaan toimenpiteisiin ei edelleenkään edellytettäisi Metsähallituksen lupaa tai ilmoitusta Metsähallitukselle. ELY-keskus korostaa, että sellainen toiminta Natura 2000-alueella, joka ei edellytä lupaa tai lakiin perustuvaa ilmoitusta, saattaa edellyttää luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 b §:n (1.6.2023 lukien 37 §, laki 9/2023) mukaista ilmoitusta ELY-keskukselle, jotta voidaan valvoa toiminnan vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lajeihin ja luontotyyppeihin, ja arvioida luvan tarvetta luonnonsuojelusta poikkeamiseen. ELY-keskus pitää ongelmallisena, jos poronhoidon edellyttämien kämppien, poroitosten ja muiden rakenteiden rakentaminen, sekä puun otto ei edellytä ilmoitusta Metsähallitukselle ja Natura 2000-alueiden osalta myös ELY-keskukselle.

Lausunnon on esitellyt ympäristölakimies Pirkko Posio ja ratkaissut luontoympäristöyksikön päällikkö Jari Pasanen. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti viraston sähköisessä asiahallintajärjestelmässä.

Tämä asiakirja KEHA/19272/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/19272/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Pasanen Jari 27.01.2023 14:15

Esittelijä Posio Pirkko 27.01.2023 14:06